

PEŞƏ VƏ KVALİFİKASIYA STANDARTLARININ HAZIRLANMASI, ONLARIN İŞ ANALİZİNİN APARILMASI VƏ MODUL TIPLI TƏLİM PROQRAMLARININ METODOLOGİYASI

Leyla Vahabova,

*Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutunun Peşə və ömürboyu təhsil şöbəsinin
baş mütəxəssisi, Emal sənayesində bacarıqların inkişaf etdirilməsi üzrə sahə
komissiyasının üzvü, BƏT-in Azərbaycandakı eksperti, kurikulum üzrə ekspert
e-mail: l.vahabova@arti.edu.az*

UOT: 37; 372.8(072)

Xülasə. Məqalədə “Peşə və kvalifikasiya standartının hazırlanması, yenidən hazırlanması, təsdiq edilməsi, qeydiyyatının aparılması və müddətinin uzadılması Qaydaları”nın təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 12 dekabr tarixli, 474 nömrəli Qərarı, onların iş analizinin aparılması və modul tipli proqramlarının metodologiyası barədə danışılır.

Açar sözlər: Peşə və kvalifikasiya standartları (PKS), Azərbaycan Respublikasının ömürboyu təhsil üzrə Milli Kvalifikasiyalar Çərçivəsi (AzMKÇ), qeyri-formal və informal təhsil, Beynəlxalq Əmək Təşkilatı (BƏT), Əmək Vərdişləri Modul sistemi (ƏVM), nümunəvi təhsil proqramları (kurikulumlar), Kompetensiyaya Əsaslanan Modul Proqramı (KƏMP), ISCO-88/08.

Key words: Vocational and Qualification Standards (VCS), National Qualifications Framework for Lifelong Learning of the Republic of Azerbaijan (NQFLLAz), non-formal and informal education, International Labor Organization (ILO), Modules of Employable Skills (MES), exemplary educational programs (curricula), Competency Based Module Program (CBMP), ISCO-88/08.

Ключевые слова: Профессионально-квалификационные стандарты (ПКС), Национальная рамка квалификаций для обучения на протяжении всей жизни Азербайджанской Республики (АзНПК), неформальное и формальное образование, Международная Организация Труда (МОТ), Модуль трудовых навыков (МТН), типовые образовательные программы (курikulumy), Модульная Программа, Основанная на Компетенциях (МПОК), ISCO-88/08.

Respublikamızda iqtisadiyyatın sürətli inkişafı, milli iqtisadiyyatın yüksəlişi, həyata keçirilən sosial islahatların bir istiqaməti də əmək ehtiyatlarının keyfiyyətinin yüksəldilməsi və əmək bazarının səmərəliliyinin artırılmasıdır. Peşə standartlarının hazırlanması və tətbiqi bu baxımdan çox mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Peşə

standartı müvafiq peşə sahələrində işçilərin yerinə yetirdikləri əmək funksiyalarına qoyulan ümumi tələbləri, işçinin bilik, bacarıq və vərdişləri nəzərə alınmaqla, əmək funksiyalarını yerinə yetirməsinə imkan verəcək vəzifə öhdəliklərini və fəaliyyətləri özündə əks etdirir. Qəbul olunmuş qaydalara əsasən, iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində işçilərin peşə bacarıqlarına ehti-

yaclarının öyrənilməsi, peşə və kvalifikasiya standartlarının hazırlanması ilə bağlı müzakirələrin keçirilməsi və qərarların qəbul edilməsi məqsədi ilə sahə komissiyaları yaradılmışdır. Sahə komissiyalarının əsas vəzifəsi dövlət orqanları, təhsil müəssisələri, işəgötürənlər, həmkarlar və onların birlikləri tərəfindən həyata keçirilən fəaliyyətin əlaqələndirilməsidir. Sahə komissiyaları iqtisadiyyatın 14 sahəsi üzrə fəaliyyət göstərir.

Peşə və kvalifikasiya standartları əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsində, işçi qüvvəsinin mobilliyində əldə edilmiş bilik və bacarıqların tanınması üçün zəruri olan normativ-hüquqi sənəddir. Əmək bazarının təhlili əsasında müəyyən olunmuşdur ki, ölkədə orta hesabla 1000 peşə üzrə peşə və kvalifikasiya standartları hazırlanmalıdır. Həmçinin standartların, məhz işəgötürənlərin tələbi əsasında formalaşması üçün tədris proqramlarının əmək bazarının tələblərinə uyğun hazırlanması məqsədi ilə işəgötürənlər də peşə və kvalifikasiya standartlarının hazırlanması prosesinə cəlb olunmuşdur.

Təhsilin “innovasiya” paradiqmasının “maarifçilik” paradiqmasına transformasiyası inkişaf prioritetinə istiqamətləndirilməsi ilə üstünlük təşkil edən “ömürboyu təhsil” ideyası və təhsilin məhsuldar olmayan modelindən məhsuldarlığa keçidi ilə xarakterizə olunur. Belə ki, təhsilin paradiqmasının dəyişməsi şəraitində çevik təlim sisteminin təşkili və şəxsiyyətin bilik səviyyəsini yüksəltməsi əhəmiyyətli yer tutur.

İlk dəfə 1965-ci ildə “ömürboyu təhsil” ideyası YUNESKO-nun konfransında təqdim edilmiş, 1970-ci illərin ortalarından etibarən təhsil islahatının əsası kimi bir çox ölkələrə yayılmışdır. Hələ 1979-cu ildə kanadalı tədqiqatçı və pedaqoq Allen M. Taf dərc etdiyi məqaləsində öyrənmə prosesinin 70%-nin formal təhsildən kənarda keçdiyini iddia etmiş və bununla da təhsilin insanın müəyyən yaş aralığında təhsil müəssisəsində aldığı biliklərlə sərhədlənmədiyini ideyası geniş yer almağa başlamışdır.

Azərbaycan Respublikasının ömürboyu təhsili üzrə Milli Kvalifikasiyalar Çərçivəsi (AzMKÇ) milli kvalifikasiyaların sistemləşdirilməsi üçün bir vasitə olmaqla bütün təhsil alanlar, təhsilverənlər və işəgötürənlər üçün hazırlanmışdır və milli kvalifikasiyaların beynəlxalq kvalifikasiyalarla uyğunluğuna xidmət edir.

Azərbaycan Respublikasının ömürboyu təhsili üzrə Milli Kvalifikasiyalar Çərçivəsi (AzMKÇ) milli kvalifikasiyaları sistemləşdirir və onların beynəlxalq kvalifikasiyalarla uyğunluğunu asanlaşdırır, Avropa Ali Təhsil Məkanının Kvalifikasiyalar Çərçivəsinə və Ömürboyu təhsil üzrə Avropa Kvalifikasiyalar Çərçivəsinə istinad edir. Həmçinin:

– *fərqli kvalifikasiyaları təsvir, təsnif, müqayisə etməyə və başa düşməyə köməklik edir;*

– *formal, qeyri-formal və informal təhsil nəticəsində əldə olunmuş nailiyyətlərin tanınmasını və təsdiq edilməsini asanlaşdırır;*

– *ümumi təhsil, peşə təhsili və təlimi, orta ixtisas təhsili, ali təhsil və əlavə təhsil üzrə kvalifikasiyaları əhatə edir;*

– *ömürboyu təhsil konsepsiyasını və imkanlarını təşviq edir;*

– *8 səviyyədən ibarətdir.*

Kvalifikasiyalar “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq formal, qeyri-formal və informal təhsil nəticəsində əldə olunur.

Kvalifikasiya nədir? Kvalifikasiya – şəxsin müvafiq standartlara uyğun olan təlim nəticələrinin əldə edilməsi haqqında səlahiyyətli qurum tərəfindən aparılan qiymətləndirmə və təsdiqetmə prosesinin rəsmi nəticəsidir (sertifikat, attestat, diplom). Yəni kvalifikasiya istənilən iş növü üçün uyğunluq dərəcəsini, həm də peşəkar bacarıq səviyyəsini ifadə edir. Kvalifikasiya müəyyən bir işi yerinə yetirmək üçün tələb olunan təlim, təcrübə, bilik səviyyəsi ilə ifadə olunur. Kvalifikasiya məzun olduqdan sonra verilir, əlavə olaraq iş zamanı təkmilləşdirilə bilər.

Bəs kvalifikasiya nəyə əsaslanır? Kvalifikasiya onu əldə etmək üçün şəxsin nələri bildiyini və nəyi edə biləcəyini təsvir edən peşə standartına əsaslanır.

Peşə standartı nədir? Peşə standartı – konkret peşə sahələrində işçilərin yerinə yetirdikləri əmək funksiyalarına qoyulan ümumi tələbləri sistemli şəkildə əks etdirən sənəddir. O müvafiq səriştələr çərçivəsində işçinin bilik, bacarıq və vərdisləri nəzərə alınmaqla, onun əmək funksiyalarını yerinə yetirməsinə imkan verəcək konkret vəzifə öhdəliklərinin və fəaliyyətlərin siyahısını özündə ehtiva edir. Peşə standartı (əvvəl peşə xarakteristikası) – işdəki rolu təyin etməyə, işçinin fəaliyyətini qiymətləndirməyə, eləcə də təkmilləşmə, peşə yüksəlişi üçün yollar müəyyən etməyə və hazırlamağa kömək edə bilər. Peşə standartları ISCO 88/08-ə uyğun olaraq təsnifatlaşdırılır.

Əmək bazarında aparılmış sorğu əsasında iqtisadiyyatın prioritet sahələri üzrə 250 peşə və kvalifikasiya standartı hazırlanıb. Həmin standartlar təsdiqlənərək Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin elektron xidmətlər portalı üzərindən fəaliyyət göstərən “Peşə və Kvalifikasiya standartlarının Reyestri”ndə yerləşdirilib E-məlumat bazası olacaq həmin reyestr işəgötürənlərin, digər maraqlı tərəflərin qeyd edilən standartların hazırlanmasında yaxından iştirakına da şərait yaradacaq.

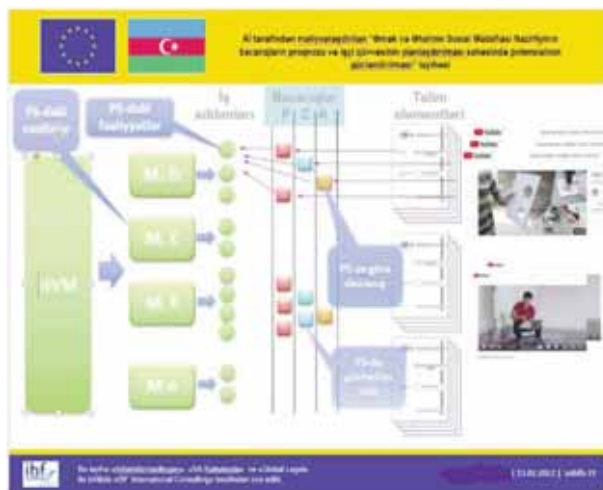
Dünyanın bir çox ölkələri təhsil sisteminin və kadr hazırlığının sadələşdirilmiş yollarını axtarır və ənənəvi pedaqogikanın yığılmış çoxəsrlik təcrübəsinə kömək edən peşə təhsilinin yeni konsepsiyasını həyata keçirir.

Son illər ölkəmizdə də bu istiqamətdə bir sıra işlər görülür. Ölkəmizdə peşə təhsilinin yeni məzmununun formalaşdırılması islahatların öncül istiqamətlərindən biri kimi müəyyən edilmiş və məzmunun əmək bazarının tələblərinə uyğun olaraq, məzunların həm ölkədə, həm də xaricdə əmək bazarında işlə təmin edilməsinin rahatlığı əsas prinsip olaraq qalır. Bu istiqamətdə müasir peşə təhsilinin məzmunu – təhsilalanın, cəmiyyətin, dövlətin maraq və tələblərini, təhsilalanların yaş, fizioloji və psixoloji xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla, onların dünyagörüşünün formalaşmasını, ömürboyu təhsil konsepsiyasına və bazar münasibətlərinin tələblərinə uyğun zəruri səriştələrə yiyələnməsini, müstəqil, yaradıcı şəxsiyyət kimi əmək fəaliyyətinə hazırlanmasını, cəmiyyətin faydalı və məhsuldar üzvünə çevrilməsini təmin edir.

Peşə hazırlığı sisteminin dəyişdirilməsi əmək bazarında işçi qüvvəsinin real tələblərə uyğun kadr hazırlığına əsaslanan istiqamətlə gedir. Əlavə təhsil sisteminə təlimin keyfiyyətinin artırılması üzrə aparılan tədqiqatların aktuallığı, yalnız peşəkar keyfiyyətli kadrlara sosial tələbləri çətinləşdirməyə deyil, eyni zamanda yeni peşələrə yiyələnməsinə, şəxsiyyətin daima öz biliyinin inkişafına yönəldilməsinə və şəxsiyyət motivlərinin fərdiliyinin göstərilməsinə səbəb oldu.

Kvalifikasiyanın artırılması – optimal müddət ərzində dinləyicilərdə elmin yeni nailiyyətləri haqqında bilik, bacarıq, nəzəriyyənin tətbiqi və təcrübənin ötürülməsi vasitəsilə vərdislərin elmi sisteminin daha çox effektivə, yenidən təşkil etməyə yönəldilmiş məqsədli BÖT-in yaratdığı təlim sistemlərindən biri əmək vərdisləri modul sisteminin (ƏVM), Kompetensiyaya Əsaslanan Modul Proqramı (KƏMP) və nümunəvi təhsil proqramları (kurikulumları) əsasında həyata keçirilir. Hər iki sistem kompetensiyalara əsaslanan modul təliminin əsasını təlim nəticələrinə yönümlülük (nəticəyönümlülük) təşkil edir. Tədris müəssisələrinin modul təliminə keçməsi prosesi çox mürəkkəb prosesdir, çünki illərlə toplanmış, ənənə halını almış təcrübə və stereotiplərin qırıl-

masını tələb edir.

Modul anlayışının yaranması

Modul təlim ideyalarının mənşəyi öyrənmə, məzmun vahidlərinin xarici konsepsiyasının yaranması ilə bağlıdır (müəlliflər S.N.Posilev, B.Qoldşmid, M.L.Qoldşmid və C.Russel). Bu konsepsiyanın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, tədris materialının nisbətən kiçik bir hissəsinin muxtar mövzu kimi götürülməsi və belə muxtar mövzulardan təlim kursunun formalaşdırılması məqsəddəyğündür. Əvvəl belə bölmələr **“mikrokurslar”** adlanırdı, sonra **“minikurslar”** kimi tanınmağa başladı. Onların məzmunu və həcmi didaktik çalışmaları təyin edilirdi. Minikurslar ilk dəfə olaraq ABŞ universitet və kolleclərində tətbiq edildi və sürətlə yayıldı. Sonralar bu anlayış modul (**“module”**) və uyğun olaraq modul təlimi (**“modular instruction”**) ilə əvəz edildi. Modul təliminin banisi amerikalı tədqiqatçı J.Rassel modul metodologiyasını təlim materiallarını özündə cəmləşdirən təlim paketlərindən ibarət bir konseptual vahid olması kimi şərh edir. Modul termininin semantik mənası funksional düyündür. Modul təliminin banisi amerikalı tədqiqatçı J.Rassel təsdiq edir ki, modulun məzmununu mənimsəmək üçün komfort şərait yaradıldığı üçün modul təlimi öyrənəndən bilavasitə cavabdehlik tələb edir. Bu yanaşmada təlimin motivi əhəmiyyətli dərəcədə genişləndirilir. Belə ki, öyrənənlər sərbəst olaraq özlərinə rahat bir üsulu, vasitəni və öyrənmə tempini seçə bilər.

Modul metodologiyası – təlimə və vərdişlərin inkişafına sistemli yanaşmadır.

Modul, latınca **“modullar”**, **“ölçü”**, **“yol”** sözündəndir. Modul texnologiyasının problemlə-

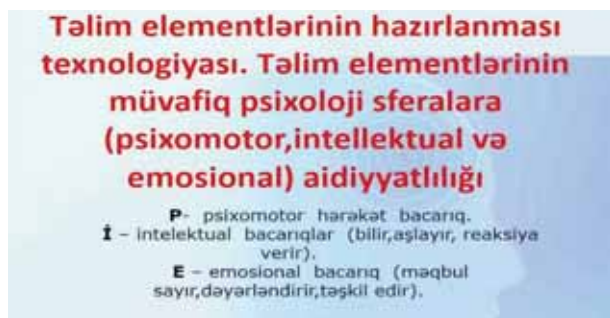
rini tərtib edənlər onun didaktik tərifinin dəqiq elmlərdə, texnologiyada modulun başa düşülməsi ilə əlaqəsini vurğulayırlar. Bu, müəyyən məhdudiyyətlərlə xarakterizə olunan müəyyən bir işin icrasını təmin edən bir növ inteqral funksional sistemdir, əvvəldən axıra kimi fəaliyyət göstərir. Yəni funksional və struktur cəhətdən müstəqil vahiddir, nisbətən müstəqil hissə olan obyekt başqa daha mürəkkəb obyektin bir hissəsi kimi və ya fərdi məhsul, vahid, obyekt şəklində ola bilər.

Modul təlim sistemi kvalifikasiyanın artırılması zamanı innovativ pedaqoji texnologiyalar arasında xüsusi yer tutur. Belə ki, modul metodologiya sisteminin əmək bazarının tələblərinə uyğun tez dəyişməsinə və fərdi öyrətmə imkanlarını nəzərə alaraq, demək olar ki, bu texnologiya mobil, möhkəm və dinamikdir. Bu səbəbdən, Beynəlxalq Əmək Təşkilatı tərəfindən işlənilib hazırlanan modul metodologiyası təcrübəsi çevik təlim sistemini təkmilləşdirməyə imkan yaradan vasitələrdən bir nümunədir.

Modul təlim sistemi 60-cı illərdə ABŞ-da meydana gəldi və bir çox tədqiqatçı müəllimlər modul təliminə fərdi və diferensiallaşması məsələsinin uğurlu həllinə imkan verən texnologiya kimi diqqətlərini cəmləşdirdilər. Praktiki olaraq pedaqoji kadrların təlimində modul təliminin tətbiqi təcrübəsinin təhlilində dağınıqlıq aşkar edilmədi.

Personalın modul tədris sistemi ilə hazırlanmasının ənənəvi hazırlıqdan əsas prinsiplial fərqi ondan ibarətdir ki, modul sistemində tədris informasiyasının əsas daşıyıcısı tədris elementidir. Bu halda müəllim hər bir dinləyicinin tədris materialını daha yaxşı qəbul edib mənimsəməsi üçün əlverişli şəraiti təmin etməlidir. Belə şəraitdə tədris prosesinin təşkili spesifik xüsusiyyətə malikdir. Hazırlıq işlərinin düzgün təşkili əsas əhəmiyyət kəsb edir. Hazırlıq işləri effektiv təd-

ris prosesini təmin edən bir sıra addımlar kompleksidir. Hazırlıq işlərinin ilk mərhələsi müəllim həyatına modul tədris sisteminin metodologiyasını öyrətməkdən ibarətdir. Tədris həm müəyyən peşə və sənətlər üzrə səviyyəli təlimatçı hazırlığını, həmçinin personalın modul tədris sistemi çərçivəsində hazırlığının bütün iş kompleksini təmin edən xüsusi seminarlarda aparılır. Personalın modul tədrisini həyata keçirən müəllimlər tərəfindən tədris elementlərinin bütün paketini diqqətlə öyrənilməli, lazım gəldikdə yerli şəraitə uyğun olaraq dəyişdirilib istifadəçinin dilinə çevrilməlidir.

Modul təlim sisteminin aşağıdakı xüsusiyyətləri vardır:

– *dinləyicilərin tədrisi fərdi dərslər (tədris) proqramı üzrə həyata keçirilir. Fərdi proqram isə dinləyicilərin giriş testləri əsasında təyin olunmuş bilik və bacarıqları nəzərə alınmaqla təşkil olunur;*

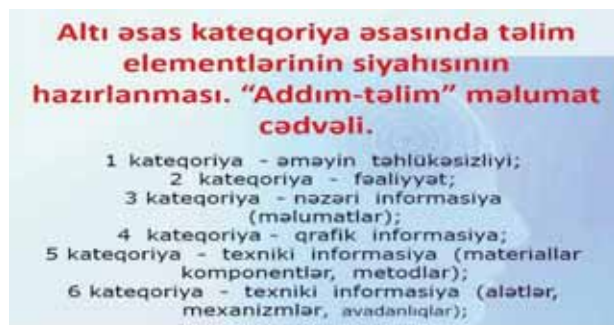
– *ənənəvi peşəkar hazırlıq sistemi ilə müqayisədə müəllimin vəzifələri dəyişir. Bilik, bacarıq və vərdisləri vermək məsuliyyəti dinləyicilərin tədrisin hər bir elementini praktiki olaraq mənimsəməsi üçün daha əlverişli şəraitin yaradılması məsuliyyətinə çevrilir;*

– *bütün dinləyici qrupu üçün tədris planı və cədvəli üzrə əvvəldən planlaşdırılmış tədris tempi əvəzinə hər bir dinləyici öz xüsusi tempi ilə öyrədilir;*

– *müəllimlə dinləyici arasındakı qarşılıqlı əlaqənin prinsip və psixologiyası dəyişir.*

Peşəkar hazırlığın modul sistemində tədris informasiyasının əsas daşıyıcısı tədris elementidir. Müəllim hər bir dinləyicinin aktiv olması üçün ayrı-ayrılıqda onlara kömək edərək tövsiyələr verir, fərdi rəhbərlik edir. Həmçinin qrupun fəaliyyətini istiqamətləndirir, onu idarə edir və dərslər vaxtı nizam-intizamı qoruyur. Əvvəllər bunlar tələb olunmurdu.

Məqsəd prinsipinə uyğun olaraq üç növ mo-

dul var: **məlumatlandırıcı** (elmin əsaslarını öyrənmək üçün), **fəaliyyət göstərici** (bacarıq və fəaliyyət metodlarının formalaşdırılması üçün) və **qarışıq**.

Modul texnologiyasından istənilən təhsil sisteminə istifadə oluna bilər. Ömürboyu təhsil çərçivəsinin əsas komponentlərindən sayılan yaşlıların təhsilinin peşə təhsili müəssisələrində təşkil edilməsi, eləcə də informal və qeyri-formal təhsil əsasında formalaşan sənətlərin tanınması istiqamətində də modul texnologiyası yaxşı alət sayılır.

Həyatın tələblərinə cavab tapmaq və yeni peşələrə yiyələnmək üçün müəllimlərin təhsili zəruridir. Əlbəttə, əvvəldən müəyyən biliklərə malik olan dövlət təhsil ocaqlarında lazımi ixtisaslara yiyələnən mütəxəssislər yeni iş yerləri ilə təmin olunmaları üçün öz ixtisaslarını təkmilləşdirməli və ya yeni məqsədyönlü ixtisaslara yiyələnməlidirlər, yəni təhsillərini yeni iş yerləri tapmaq üçün davam etdirməlidirlər. Belə təhsili isə işsizliyi aradan qaldırmaq məqsədi ilə təşkil olunmuş müvafiq kurslarda davam etdirmək olar. Artıq təcrübəyə malik olan peşə adamlarının yeni ixtisaslara yiyələnməsi yaşlıların təhsili deməkdir. İnsan ömrü boyu öz biliyini artırmalı, oxumalı, öyrənməli və inkişaf etməlidir. Bu təhsil onun həyatını daha maraqlı və axarlı edir.

Modulün kodu						
Modulün adı		Sığ, dərslər				
Modulün tədris saati						
Təlim nəticəsi	Təlimin məzmunu			Qiymətləndirmə meyarı		
	Nəzəri	Dərs saati	Praktiki	Dərs saati	Bilir	Bacarı
Təlim nəticəsi 1 – Sığların sığ su ilə təminatı. Sığların sığ su ilə təminatı və dərslərdəki təminatı.	Sığların sığ su ilə təminatı. Sığların sığ su ilə təminatı.	2	Sığların sığ su ilə təminatı. Sığların sığ su ilə təminatı. Sığların sığ su ilə təminatı. Sığların sığ su ilə təminatı. Sığların sığ su ilə təminatı.	14	Sığların sığ su ilə təminatı. Sığların sığ su ilə təminatı. Sığların sığ su ilə təminatı. Sığların sığ su ilə təminatı. Sığların sığ su ilə təminatı.	Sığların sığ su ilə təminatı. Sığların sığ su ilə təminatı. Sığların sığ su ilə təminatı. Sığların sığ su ilə təminatı. Sığların sığ su ilə təminatı.
	Modul saati, dərslərin təminatı və dərslər təminatı.	1	14	14	Modul saati, dərslərin təminatı və dərslər təminatı.	Modul saati, dərslərin təminatı və dərslər təminatı.
Praktiki işlərin siyahısı	Təlim nəticəsi 1 – Sığların sığ su ilə təminatı. Sığların sığ su ilə təminatı.		Praktiki iş 1 – Sığların sığ su ilə təminatı. Sığların sığ su ilə təminatı. Sığların sığ su ilə təminatı. Sığların sığ su ilə təminatı. Sığların sığ su ilə təminatı.			
Təlim nəticəsi	Təlimin məzmunu			Qiymətləndirmə meyarı		

Nəticə. Tədqiqat hipotezinə görə əlavə peşə təlimi sistemində təlim prosesi modul sistemi ilə təşkil edilərsə, təlim prosesi müəllimin peşəkar fəaliyyətinin sistemli təhlili əsasında qurularsa, təlimin şəxsiyyətə təyin edilməsi əsasında istiqamətləndirilməsi kimi tələblərə cavab verərsə, o zaman pedaqoji kadrların peşəkar hazırlığı və kvalifikasiyanın artırılması effektiv ola bilər.

ƏDƏBİYYAT

1. Peşə və kvalifikasiya standartları barədə Nazirlər Kabinetinin 474 və 475 nömrəli qərarları.
2. Əsgərov R., Qurbanov M. Modul tipli kurikulumlar və ilk peşə-ixtisas təhsili. Bakı, Mü-tərcim, 2015.
3. Anişenko D. Modul təlim proqramları və PKS-də iş prosesləri və metodoloji əsaslar haqqında təqdimat. Aİ tərəfindən maliyyələşdirilən "Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin bacarıqların proqnozu və işçi qüvvəsinin planlaşdırılması sahəsində potensialının gücləndirilməsi" layihəsi. Bakı, 2022.
4. Əsgərov R., Mehdiyeva F., Vahabova L., Mazanova O. Peşə təhsilində modul təlim sistemi üzrə əmək vərdişlərinin inkişaf perspektivləri. "Təhsil problemləri" qəzeti, №28, 2011.
5. Олейникова О.Н., Муравьева А.А., Аксенова Н.М. Обучение в течение всей жизни и профессиональное образование. Москва, 2011.

6. https://www.sosial.gov.az/post_433504.

L.Vahabova

Preparation of vocational and qualification standards, carrying out their work analysis and methodology of module-type training programs

Abstract

The article "On approval of the" Rules for the development, retraining, approval, registration and extension of professional and qualification standards" of the Cabinet of Ministers of the Republic of Azerbaijan dated December 12, 2019, No.474, their analysis and modul methodology of the programs is discussed.

Л.Вахабова

Разработка профессиональных и квалификационных стандартов, анализ их работы и методология модульных программ обучения

Аннотация

Статья рассматривает Решение Кабинета Министров Азербайджанской Республики от 12 декабря 2019 года, №474, «Об утверждении Правил разработки, переработки, утверждения, регистрации и распространения профессиональных и квалификационных стандартов», об их анализе и методологии модульных программ.